

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Kunnskapsdepartementet
Postmottak@kd.dep.no

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

2017/1111 2 OLN

DATO: / DATE:

22. mai 2017

Hørings svar - forslag om endring i forskrift om opptak til høyere utdanning

Statens helsetilsyn viser til høringsbrevet av 8. mars 2017, der dere ber om synspunkter på forslaget om å stille spesielle krav for opptak til sykepleierutdanningen. Det innebærer en endring i § 4-2 «Spesielle opptakskrav til enkelte helse- og veterinærfag» i forskrift om opptak til høyere utdanning. Det foreslås å stille krav til kunnskaper og resultater fra videregående skole i fagene norsk og matematikk.

Departementet fremmer tre alternative forslag og ber høringsinstansene om å vurdere og prioritere de tre forslagene. Forslag 1 innebærer at søkere må dokumentere et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i fellesfaget matematikk (224 timer) og forslag 2 innebærer at søkere må dokumentere et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk (393 timer) i tillegg til karakteren 3,0 i fellesfaget matematikk (224 timer). Forslag 3 innebærer at søkere må dokumentere minimum 35 skolepoeng i tillegg til et gjennomsnitt på karakteren 3,0 i norsk (393 timer) og 3,0 i fellesfaget matematikk (224 timer).

Statens helsetilsyn støtter departementets forslag om å stille krav til studentenes kunnskaper og ferdigheter i både norsk og matematikk. Vi deler departementets vurdering om at skjerpede poeng- og karakterkrav vil kunne øke gjennomføringen av studiet med blant annet lavere strykeprosent i faget medikamentregning og bedre legemiddelhåndtering i sykepleiernes yrkesutøvelse, og dermed på sikt medvirke til å styrke rekrutteringen og kvaliteten i utdanningen.

Kunnskaper og ferdigheter i norsk er av betydning for både muntlig og skriftlig kommunikasjon både med pasienter/brukere, pårørende og samarbeidende helsepersonell. Sykepleiere må kunne forstå informasjon om for eksempel pasienters/brukeres helsetilstand og sykepleiere må kunne formidle for eksempel informasjon om helsetilstanden og behov for oppfølging korrekt, både muntlig og skriftlig. Liten evne til å formulere klare budskap kan føre til risikofylte situasjoner.

Det er nødvendig å beherske norsk på et nivå som gjør at et viktig budskap ikke forsvinner og dårlig oppbygde setninger ikke resulterer i alvorlige misforståelser. Leseferdigheter og forståelse av norsk tekst er også viktig for å kunne forstå eksempelvis prosedyrer og regelverk.

Kunnskaper og ferdigheter i matematikk er særdeles viktige når det gjelder legemiddelhåndtering, men også for andre deler av sykepleiefunksjonen, som å vurdere endringer i respirasjon og væskebalanse.

Når det gjelder legemiddelhåndtering og kunnskaper og ferdigheter i matematikk, er det nødvendig å beherske en mengde begreper i matematikken for å unngå forveksling. Spesielt er det viktig å kunne kontrollere egen utregning, finne kommafeil ved omgjøring til annen benevnelse, gjøre en egen vurdering av hva som er sannsynlig riktig svar ved betraktning av volum og blandingsforhold og sannsynlig riktig svar ved prosentregning.

Forståelsen av sammenhengen mellom helsepersonellens kunnskap i matematikk og helsemessige konsekvenser for pasientene må gi motivasjon til bruk av egen kunnskap og systematisk bruk av sikkerhetstiltak i det daglige arbeidet. Statens helsetilsyn mener at det er like viktig å styrke faget legemiddelhåndtering/medikamenthåndtering i utdanningen, som å kun stille krav til forkunnskapene i matematikk. I tilsynssynssakene ser vi det er spesielt viktig å styrke dette med beregning av riktig dose/volum ved tilberedning og utdeling av legemidler.

Videre er det viktig at studentene bevisstgjøres på eget ansvar, og på viktigheten og betydningen av å være nøyaktig og oppmerksom ved håndtering av legemidler. Det innebærer blant annet å gjøre seg godt kjent med gjeldende rutiner/prosedyrer og forstå viktigheten av å kontrollere seg selv og sørge for dobbeltkontroll. Selv om sykepleieren har gode kunnskaper og ferdigheter i matematikk, kan andre faktorer som stress, støy, stort arbeidspress og andre faktorer påvirke sykepleieren slik at det likevel skjer feil.

Statens helsetilsyn har i behandlingen av flere tilsynssaker, der sykepleiere eller andre har istandgjort og administrert feil dose av et legemiddel til en pasient/bruker, kommet til at det var svikt både hos involvert helsepersonell og hos virksomheten. Helsepersonellet synes å ha vært for lite oppmerksom på viktigheten av for eksempel egenkontroll og dobbeltkontroll. Virksomheten/e hadde ikke tilrettelagt for at sykepleiere og annet helsepersonell fikk de nødvendige rammebetingelsene for en forsvarlig legemiddelhåndtering. Det dreier seg om implementerte rutiner, opplæring og bemanning for å nevne noen sentrale faktorer.

Å sikre at studentene har kunnskaper og ferdigheter i matematikk før de starter på studiet er viktig og nødvendig, men ikke tilstrekkelig for å sikre at studentene håndterer legemidler på en forsvarlig måte.

Konklusjon

Statens helsetilsyn støtter forslag 2 eller 3. Forslag 1 vurderer vi som ikke tilstrekkelig for å oppnå departementets mål.

Departementet ber også om synspunkter på forslaget til endring og tydeliggjøring av § 7-13 i forskriften «Rangering på grunnlag av særskild vurdering». Statens helsetilsyn har ingen kommentarer til dette.

Med hilsen

Heidi Merete Rudi etter fullmakt
assisterende direktør

Olaug Nørstrud
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Olaug Nørstrud, tlf. 21 52 99 22